

**К.психол.н. Болотнікова І.В.**

*Інститут психології ім. Г.С.Костюка НАПН України*

## **Аналіз зв'язків між показниками професійної життєстійкості профспілкових працівників з показниками професійної самоефективності та мотивації**

**Анотація.** Стаття присвячена проблемі дослідження феномену професійної життєстійкості. Аналізується результат дослідження кореляційних зв'язків показників професійної життєстійкості профспілкових працівників з показниками професійної самоефективності та мотивації.

**Ключові слова:** професійна життєстійкість; професійна самоефективність; професійна мотивація.

**Annotation.** The article is devoted to the problem of studying the phenomenon of professional viability. The result of the study of correlations between indicators of professional viability of trade union workers and indicators of professional self-efficacy and motivation is analyzed.

**Key words:** professional hardiness; professional self-efficacy; professional motivation.

Численна кількість психологічних досліджень присвячена феномену життєстійкості людини. В загальному розумінні поняття життєстійкості означає ту життєву силу, яка дозволяє людині взаємодіяти з оточуючим середовищем і сприяє виникненню у неї почуття особистісного благополуччя. Оскільки у більшості людей основною формою діяльності протягом життя є професійна діяльність, тобто щоденна праця за обраною професією, вельми актуальним вбачається дослідження особливостей феномену професійної життєстійкості [1].

З цією метою нами в рамках НДР лабораторії вікової психофізіології Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України протягом 2019 – 2020 р.р. було проведено дослідження складових, чинників та умов розвитку

професійної життєстійкості працівників профспілкових організацій [2; 3]. Наше експериментальне дослідження професійної життєстійкості проводилося у профспілкових організаціях, що підпорядковуються Київській міській раді профспілок. Загальна кількість досліджуваних - 32 працівника профспілок різного віку і статі.

Під час дослідження було використано, серед інших методик, Опитувальник професійної життєстійкості, Шкала самооефективності Р. Шварцера та М. Єрусалема та методика вивчення мотивації професійної діяльності К. Замфір у модифікації А. Реана.

Проаналізуємо отримані нами в результаті аналізу результатів дослідження кореляційні зв'язки показників професійної життєстійкості профспілкових працівників із показниками професійної самооефективності та мотивації.

### **Кореляційні зв'язки показників професійної життєстійкості профспілкових працівників із показниками професійної самооефективності та мотивації**

| № | Показники професійної життєстійкості                       | Самоефективність | Мотивація |                    |                    |
|---|------------------------------------------------------------|------------------|-----------|--------------------|--------------------|
|   |                                                            |                  | внутрішня | зовнішня позитивна | зовнішня негативна |
| 1 | Загальний рівень професійної життєстійкості                | ,299*            | -,004     | ,177               | -,209              |
| 2 | Рівень професійної включеності                             | ,265             | ,070      | ,103               | -,250              |
| 3 | Рівень професійного контролю                               | ,168             | -,311*    | ,006               | ,052               |
| 4 | Рівень професійного прийняття ризику                       | ,301*            | -,023     | ,290*              | -,106              |
| 5 | Рівень емоційного компоненту професійної життєстійкості    | ,239             | ,003      | ,166               | -,074              |
| 6 | Рівень мотиваційного компоненту професійної життєстійкості | ,344**           | -,139     | ,133               | -,331*             |
| 7 | Рівень соціального компоненту професійної життєстійкості   | ,141             | ,060      | -,025              | -,120              |

|   |                                                           |      |       |      |       |
|---|-----------------------------------------------------------|------|-------|------|-------|
| 8 | Рівень професійного компоненту професійної життєстійкості | ,166 | -,045 | ,216 | -,019 |
|---|-----------------------------------------------------------|------|-------|------|-------|

Примітки: \* – кореляція достовірна на рівні  $p \leq 0,1$ ; \*\* –  $p \leq 0,05$ .

Загальний рівень професійної життєстійкості має прямий достовірний зв'язок з самоефективністю фахівця ( $p \leq 0,1$ ).

Рівень професійного контролю має зворотній достовірний зв'язок з внутрішньою мотивацією ( $p \leq 0,1$ ). Той факт, що ці показники мали не прямий, як очікувалося, а зворотній взаємозв'язок, ймовірно, пов'язаний з професійною деформацією і вигоранням і потребує глибшого дослідження та психологічної допомоги обстежуваній групі фахівців.

Рівень професійного прийняття ризику прямо корелює з самоефективністю та зовнішньою позитивною мотивацією ( $p \leq 0,1$ ).

Рівень мотиваційного компоненту професійної життєстійкості має прямий достовірний зв'язок з самоефективністю ( $p \leq 0,05$ ) та зворотній зв'язок з зовнішньою негативною мотивацією ( $p \leq 0,1$ ).

Таким чином, проаналізувавши показники кореляційної матриці, ми можемо зробити висновок, що професійна життєстійкість працівників профспілок прямо і достовірно пов'язана з їхньою самоефективністю та професійною мотивацією.

### Література

1. Болотнікова І.В. Характеристика поняття життєстійкості. *Materialy XV Miedzynarodowej naukowí-praktycznej konferencji "Naukowa mysl informacyjnej powieki– 2019"*. – Volume 6. – Przemisl: Nauka I studia, 2019. С. 89 – 94;
2. Болотнікова І.В. Соціально-психологічні особливості професійної діяльності працівників профспілок. *Materialy XV mezinarodni vedecko – prakticka conference "Dny vedy – 2019"*. - Dil 15. Psychologie a sociologie. Telovichova a sport : Praha. Publishing House "Education and Science", 2019. С.86 – 90;
3. Болотнікова І.В. Життєстійкість у професійній діяльності як фактор запобігання професійній деформації. *Materials of the XV International research and practical conference "Cutting-edge science- 2019"*. - Volume 12. Psychology and sociology: Sheffield. Science and education LTD, 2019. С. 56 – 59.